

LISTENING · L03

تله‌های رایج شنیدن برای فارسی‌زبان‌ها

Listening Pitfalls for Persian Speakers

از توضیح تا تمرین

گاهی واژه را می‌شناسی اما هنگام پخش، صدای آن را با واژه‌ای نزدیک اشتباه می‌گیری؛ گاهی هم پاسخ اول را می‌نویسی و اصلاح گوینده را از دست می‌دهی. این کتاب به تو کمک می‌کند نوع خطا را جداگانه تشخیص بدهی و برای هر نوع، تمرینی انتخاب کنی. هیچ‌یک از این تله‌ها درباره همه فارسی‌زبان‌ها صدق نمی‌کند. تمرین‌های نوشتاری برای شناخت تصمیم‌اند. سنجش شنیدن به صدای واقعی نیاز دارد.

اگر کلید را که می‌بینی واژه برایت آشناست، پیش از اضافه‌کردن لغت‌های تازه ببین در همان سؤال چه اتفاقی افتاده است: صدا را اشتباه شنیدی، بافت را رها کردی، یا پس از پاسخ اول دیگر ادامه را دنبال نکردی؟

می‌توانی میان تمایز آوایی، تکیه و نقش واژه، ترجمه ذهنی طولانی و اصلاح گوینده فرق بگذاری و هر کدام را با یک تمرین کوتاه صوتی دوباره بیازمایی.

شروع	۱. واژه آشنا را از صدای نزدیک جدا کن
۲. تکیه را همراه نقش واژه و جمله بررسی کن	۳. ترجمه ذهنی را کوتاه کن و جای سؤال را نگه دار
۴. پاسخ اولیه را با تصمیم نهایی اشتباه نگیر	برگه تمرین ۱
برگه تمرین ۲	پاسخ‌های ۱
پاسخ‌های ۲	صدای واقعی
مرور و منابع	

۱. واژه آشنا را از صدای نزدیک جدا کن

پاسخ اول ← شاهد صدا ← نوع خطا ← تمرین بعدی

تفاوت /w/ و /v/ یا /θ/ و بعضی صداهای نزدیک، برای بعضی فارسی‌زبان‌ها هنگام شنیدن سریع دشوار است. آشنا بودن معنای west تضمین نمی‌کند در یک جمله واقعی آن را از vest جدا کرده باشی. برای شناخت مشکل، باید پاسخ نخست را با فایل صوتی و متن همان نمونه مقایسه کنی؛ حدس درباره «گوش همه ایرانی‌ها» کمکی نمی‌کند.

متن نوشته شده به تنهایی صدای /w/ را به تو نمی‌رساند. اگر این دو واژه را روی صفحه می‌بینی و معنایشان را می‌دانی، فقط خواندن را انجام داده‌ای. برای تمرین واقعی یک جفت کوتاه را از منبع صوتی معتبر پخش کن، بدون دیدن متن انتخاب نخست را ثبت کن و بعد با کلید تطبیق بده. چند بار اشتباه یکسان، سرنخ یک تمرین هدفمند است.

بافت هم ابزار بررسی است. در جمله «The bus went west» جهت با west سازگار است، اما بافت نباید جای شنیدن را بگیرد: ممکن است گوینده اسم یک فروشگاه یا نام شخص را گفته باشد. اول صدا را بگیر، سپس بین معنای جمله با انتخاب می‌خواند یا نه. اگر نمی‌خواند، پاسخ را علامت بزن و پس از تمرین دوباره گوش کن.

- واژه آشنا می‌تواند در صدا با واژه نزدیک اشتباه شود.
- برای سنجش تمایز آوایی، متن کافی نیست؛ صدای واقعی لازم است.
- بافت به بررسی کمک می‌کند، اما شاهد صوتی را حذف نمی‌کند.

دیدن west و vest روی کاغذ آزمون شنیدن نیست؛ انتخابت را با صدا و بافت همان نمونه بسنج.

پاسخ موقت، تا بررسی با متن و کلید

شاهد لازم: صدای واقعی و بافت همان جمله

دو خوانش موقت روی کاغذ: west و vest

۲. تکیه را همراه نقشِ واژه و جمله بررسی کن

در انگلیسی، جای تکیه می‌تواند میان دو کاربردِ یک شکل نوشتاری فرق بگذارد؛ record به‌عنوان اسم و فعل نمونه‌آشنایی است. اما تکیه روی کاغذ دیده نمی‌شود مگر عمداً نشانش بدهی، و نقشِ جمله نیز مهم است. بنابراین از روی یک واژه تنها نتیجه‌ی قطعی نگیر: ببین پیش و پس از آن چه آمده و در صدا کدام هجا برجسته شده است.

برای مثال در «They will record the interview»، پس از will شکلِ فعلی انتظار می‌رود. در «They kept a record»، حرف تعریف a نقشِ اسمی را نشان می‌دهد. این تحلیل نوشتاری به تو می‌گوید هنگام شنیدن دنبال چه تفاوتی بگردی؛ ثابت نمی‌کند که آن تفاوت را در فایل صوتی شنیده‌ای. تمرینِ شنیدن را با دو جمله‌ی ضبط‌شده و ثبتِ پاسخِ پیش از دیدن متن انجام بده.

گاهی تأکید گوینده روی یک واژه برای اصلاح یا مقابله است، اما هر واژه پُر تکیه پاسخ سؤال نیست. اگر سؤال از تصمیم نهایی می‌پرسد، عبارت اصلاح را تا پایان دنبال کن. پاسخ را از رابطه‌ی جمله‌ها بگیر و پس از تمرین، جای تکیه و نشانه‌ی اصلاح را با فایل و متن بررسی کن.

مثال حل‌شده تألیفی؛ تحلیل نوشتاری، نه آزمون تشخیص صدا

Choose the function of record in each sentence.

A. They will record the talk. B. They kept a record of the talk.

در هر جمله record اسم است یا فعل؟

A فعل؛ B اسم.

پس از will فعلِ پایه می‌آید؛ پس از a و پیش از of، record در جمله B اسم است. از روی متن فقط نقش دستوری را می‌فهمی. برای تشخیص تفاوتِ تکیه باید صدای واقعی را بشنوی.

- نقشِ جمله و تکیه را با هم بسنج.
- تحلیلِ متن به تشخیصِ صدا کمک می‌کند، ولی جای آن را نمی‌گیرد.
- تأکید را در رابطه با سؤال و جمله‌های اطراف تفسیر کن.

۳. ترجمه ذهنی را کوتاه کن و جای سؤال را نگه دار

وقتی ضبط جلو می‌رود، ترجمه کامل هر جمله به فارسی می‌تواند توجهت را از جمله بعدی بردارد. این یک علت احتمالی است، نه تشخیص خودکار هر پاسخ غلط. اگر پس از تمرین می‌بینی واژه‌ها را می‌شناختی ولی هنگام پخش جای سؤال را گم کردی، بررسی کن آیا در همان لحظه سرگرم بازگویی جمله قبلی بودی.

برای تمرین، پیش از پخش فقط کلمه کلیدی سؤال و نوع اطلاعات لازم را علامت بزن. هنگام صدا به همان رابطه گوش بده؛ مثلاً اگر سؤال «چرا جلسه تغییر کرد؟» است، دنبال دلیل تغییر باش، نه ترجمه کامل توضیح‌های پیرامون. بعد از پایان، آزادانه جمله را ترجمه کن و با متن تطبیق بده. ترتیب کار اهمیت دارد چون صدای آزمون منتظر ترجمه تو نمی‌ماند.

اگر پاسخ را از دست دادی، کنار شماره علامت بزن و به سؤال فعلی برگرد. در مرور بعدی، زمان تقریبی جا ماندن را با متن یا کلید پیدا کن و یک سؤال مشابه تازه حل کن. هدف حذف فکر کردن به فارسی نیست؛ هدف این است که هنگام پخش، کار طولانی دیگری تمرکزت را از صدای جاری نگیرد.

- هنگام پخش، سؤال فعلی را محور قرار بده.
- ترجمه کامل را به بعد از ثبت پاسخ موکول کن.
- اگر جا ماندی، علامت بزن و با صدا جلو برو.

۴. پاسخ اولیه را با تصمیم نهایی اشتباه نگیر

گوینده ممکن است نام، زمان یا نظرش را اصلاح کند. عبارتهایی مانند «sorry» یا «I mean» می‌توانند سرخ باشند، اما هر بار به تنهایی به معنی عوض شدن پاسخ نیستند؛ جمله بعد را تا پایان بشنو. اگر سؤال از مقدار یا تصمیم نهایی می‌پرسد، توضیح اصلاح را با پاسخ نخست مقایسه کن.

در یک نمونه نوشتاری تألیفی، گوینده ابتدا «Riverside Hall» را می‌گوید و سپس توضیح می‌دهد اتاق رزرو شده به «Pine Studio» تغییر کرده است. برای سؤال «محل نهایی کارگاه کجاست؟»، نام دوم ملاک است. این تحلیل متن فقط روش تصمیم‌گیری را نشان می‌دهد؛ سنجش شنیدن زمانی است که اصلاح را از فایل صوتی و بدون دیدن متن ثبت کنی.

بعد از تمرین صوتی، پاسخ اول و پاسخ اصلاح شده را کنار هم بنویس. اگر پاسخ اول را سریع ثبت کرده بودی و جمله بعدی را نشنیدی، تمرین بعدی را روی دنبال کردن پایان همان واحد گفت‌وگو بگذار. قانون همیشه آخرین کلمه درست است» هم نادرست است؛ باید ببینی گوینده دقیقاً چه چیزی را تصحیح کرده و سؤال چه می‌خواهد.

مثال حل‌شده تألیفی؛ تحلیل نوشتاری، نه آزمون تشخیص صدا

Complete the note. Write NO MORE THAN TWO WORDS.

The workshop was booked in Riverside Hall. Sorry, that room is unavailable; we are meeting in Pine Studio instead.

Final meeting room: ____ چه می‌نویسی؟

Pine Studio

عبارت that room is unavailable در متن نخست را کنار می‌گذارد و instead محل جایگزین را معرفی می‌کند. Pine Studio دو واژه است. این یک متن تألیفی نوشتاری است؛ شنیدن اصلاح با فایل صوتی سنجیده می‌شود.

- نشانه اصلاح را بشنو و جمله بعدش را کامل دنبال کن.
- پاسخ نهایی را با معنای سؤال تطبیق بده.
- از روی آخرین واژه، بدون رابطه معنایی، پاسخ نساز.

برگه تمرین · پرسش‌های ۱ تا ۳

شش موقعیت تالیفی و نوشتاری زیر را بخوان. ابتدا پاسخ یا نوع خطا را خودت بنویس، سپس توضیح را بررسی کن. هیچ صدایی در این برگه پخش نمی‌شود؛ نتیجه آن نمره لیسنینگ نیست.

A: The guide says the path goes west.

B: They will present the report tomorrow.

C: The service starts at eight—sorry, at nine.

D: The note asks why the venue changed; the speaker says a pipe burst.

E: He kept a permit in his bag.

F: The tour was set for Friday, but the organiser says it is now Sunday.

۱. در A، دانشجو vest نوشته است. متن چه نوع خطای احتمالی را نشان می‌دهد و برای تأیید آن چه لازم است؟

۲. در B، present پس از will چه نقشی دارد؟ آیا با متن می‌توان تکیه واقعی گوینده را سنجید؟

۳. در C، ساعت نهایی شروع چیست؟ کدام عبارت دلیل تغییر است؟

برگه تمرین · پرسش‌های ۴ تا ۶

شش موقعیت تألیفی و نوشتاری زیر را بخوان. ابتدا پاسخ یا نوع خطا را خودت بنویس، سپس توضیح را بررسی کن. هیچ صدایی در این برگه پخش نمی‌شود؛ نتیجه آن نمره لیسنینگ نیست.

A: The guide says the path goes west.

B: They will present the report tomorrow.

C: The service starts at eight—sorry, at nine.

D: The note asks why the venue changed; the speaker says a pipe burst.

E: He kept a permit in his bag.

F: The tour was set for Friday, but the organiser says it is now Sunday.

۴. در D، اگر هنگام پخش فقط ترجمه جمله اول را در ذهنت کامل کنی و دلیل را از دست بدهی، تمرین بعدی چه باشد؟

۵. در E، permit را در جمله چگونه می‌فهمی و از کدام نشانه؟

۶. در F، روز نهایی کدام است و چرا «آخرین واژه همیشه درست است» توضیح کافی نیست؟

برای هر پاسخ غلط در صوت واقعی، نوع خطا را پس از دیدن متن ثبت کن؛ پیش از فایل بعدی فقط یک نوع را هدف بگیر.

پاسخ‌های توضیح‌دار ۱۰ تا ۳

اول پاسخ خودت را ثبت کن، سپس دلیل هر تصمیم را بخوان.

پاسخ 1

احتمال اشتباه میان /w/ و /v/؛ برای تأیید، پاسخ ثبت‌شده پیش از دیدن متن و صدای واقعی لازم است.

west در متن جهت است و vest معنای دیگری دارد. این اختلاف می‌تواند از شنیدن یا حتی نوشتن باشد؛ فقط از روی متن علت قطعی معلوم نمی‌شود.

پاسخ 2

فعل پایه است؛ تکیه واقعی را متن به‌تنهایی نشان نمی‌دهد.

will ساخت فعلی را روشن می‌کند. برای آزمودن شنیدن تکیه، باید فایل صوتی را بدون دیدن متن پخش کنی.

پاسخ 3

nine؛ عبارت «sorry, at nine».

گوینده eight را پس می‌گیرد و بعد nine را جایگزین می‌کند. پاسخ را از معنای اصلاح می‌گیری، نه صرفاً از آخرین عدد.

پاسخ‌های توضیح‌دار ۴۰ تا ۶

پاسخ 4

پیش از یک سؤال صوتی تازه «دلیل تغییر» را علامت می‌زنم و هنگام پخش دنبال همان دلیل می‌مانم.

در متن فرضی دلیل a pipe burst است؛ تمرین باید توجه به رابطه «چرا» را تقویت کند. این پرسش نوشتاری نشان نمی‌دهد در صدا واقعاً آن را شنیده‌ای.

پاسخ 5

اسم؛ a پیش از permit و جای آن در جمله نشانه‌اند.

این یک تشخیص دستوری در متن است. اگر مشکل واقعی تو شنیدن واژه بوده باشد، این پاسخ به‌تنهایی آن را رفع نمی‌کند.

پاسخ 6

Sunday؛ زیرا «but ... now» تغییر برنامه را روشن می‌کند.

رابطه but و now نشان می‌دهد Friday برنامه قبلی و Sunday برنامه فعلی است. باید معنای تغییر را بشنوی، نه فقط آخرین نام روز را برداری.

برای هر پاسخ غلط در صوت واقعی، نوع خطا را پس از دیدن متن ثبت کن؛ پیش از فایل بعدی فقط یک نوع را هدف بگیر.

انتقال به شنیدن واقعی

در صفحه رسمی نمونه سؤال‌های IELTS Academic دو سؤال Listening ندیده انتخاب کن. پیش از پخش، دستور و سؤال را بخوان؛ صدا را یک بار بشنو؛ پاسخ اول را ثبت کن؛ بعد متن و کلید را ببین.

نمونه سؤال‌های رسمی IELTS Academic

<https://ielts.org/take-a-test/preparation-resources/sample-test-questions/academic-test>

۷. در سؤال اول، پاسخ نخست، شاهد شنیداری و پاسخ اصلاح شده چه بود؟ آیا اختلاف به صدا، توجه یا اصلاح گوینده مربوط شد؟

۸. در یک سؤال تازه از نوع دیگر، آیا همان نوع خطا تکرار شد؟ تمرین بعدی‌ات چیست؟

متن تألیفی این کتاب سنجش لیسنینگ نیست. صدای رسمی و کلید آن در کتاب بازنشر نشده‌اند.

پاسخ‌های انتقال و مرور

کلید فعالیت‌های صوتی به سؤال و فایل انتخابی تو بستگی دارد؛ پاسخ نخست را با متن و کلید رسمی مقایسه کن.

پاسخ 7

پاسخ شخصی است؛ چهار مورد را کنار هم بنویس.

بدون فایل و سؤال انتخابی کلید ثابتی وجود ندارد. علتِ خطا را پس از مقایسهٔ صوت، متن و پاسخ خودت مشخص کن؛ از روی غلط بودنِ پاسخ به‌تنهایی علت را حدس نزن.

پاسخ 8

پاسخ شخصی است؛ اگر خطا تکرار شد یک جفت صوتی یا یک سؤال کوتاه مشابه انتخاب کن. تکرارِ قابل‌مشاهده راهنمای تمرین بعدی است. اگر نوع خطا تغییر کرد، همان را ثبت کن؛ برای همهٔ خطاها یک توضیح ثابت نساز.

مرور یک‌نگاهی

صدا: واژهٔ آشنا را از واژهٔ شبیه با صدای واقعی و پاسخ نخستت جدا کن.
تکیه: نقش جمله را از متن می‌فهمی؛ تکیهٔ شنیده‌شده را فقط با صدا بررسی می‌کنی.
توجه: در زمان پخش سؤال فعلی را دنبال کن و ترجمهٔ کامل را به مرور بعدی بگذار.
اصلاح: «sorry» و «I mean» سرنخ‌اند؛ معنی اصلاح و پاسخ خواسته‌شده را با هم بسنج.
دفتر خطا: پاسخ اول، شاهد، پاسخ اصلاح‌شده و یک علتِ مشخص را ثبت کن.
تمرین بعد: از یک نوع خطای تکرارشده، تمرین صوتی کوتاه و تازه بساز.

منابع و مسیر بعدی

درس و تمرین تعاملی همین موضوع